

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

№2

2026
fevral

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 – Texnika fanlari

08.00.00 – Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 77 sahifa.
2026-yil, fevral

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellash
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK

Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR BANKLARIDA RISK-MENEJMENTNING TASHKILIY MODELLARI.....	26
Madaminov Bekzod Allayarovich	
“HUDUDGAZTA‘MINOT” AJ DA AMALGA OSHIRILGAN LOYIHALAR SAMARASI	32
Shukurillaev Jahongir Botir o‘g‘li	
HARBIY XIZMATCHI AYOLLARNING MAXSUS KIYIM SIFATIGA QO‘YILADIGAN DASTLABKI TALABLARNI SHAKLLANTIRISH	37
Abduraxmanova N.D., Mirtolipova N.X., Nasirullayeva G.S.	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ НЕСПЕЦИФИЧЕСКОГО ЯЗВЕННОГО КОЛИТА У ДЕТЕЙ	42
Закирова Бахора Исламовна, Каримов Достон Рустам угли	
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЯ ФИСКАЛЬНЫХ И КРЕДИТНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА РЫНКИ ВЫСОКОЛИКВИДНОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ МОНОПОЛИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	48
Бекзод Умматов	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.....	55
Вахидов Азизжон Саиджонович	
SUG‘URTA FAOLIYATIDAGI MOLIVAVIY RISKLAR: BAHOLASH VA MINIMALLASHTIRISH STRATEGIYALARI	58
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
“ANDIJONDONMAHSULOT” AJ MISOLIDA XARAJATLARNING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBI: AMALIY TAHLIL VA TAKOMILLASHTIRISH TAVSIYALARI	62
Xayitboyeva Laylo Oybekovna	
XORIJIY MAMLAKATLARNING NORASMIY IQTISODIYOT DARAJASINI PASAYTIRISHDAGI TAJIRIBASI	66
Alimardonov G‘ayratjon Nuraliyevich	
XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BARQARORLIK HISOBOTLARI AUDITINI SHAKLLANTIRISH	72
Xolikov Ravshan Anvar o‘g‘li	

XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BARQARORLIK HISOBOTLARI AUDITINI SHAKLLANTIRISH

Xolikov Ravshan Anvar o'g'li

ISFT instituti "Buxgalteriya hisobi" kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlari auditini shakllantirishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Tadqiqotda barqarorlik hisobotlarining iqtisodiy mohiyati, ularni auditdan o'tkazish zarurati hamda xalqaro standartlar asosida audit jarayonini tashkil etish mexanizmlari tahlil qilingan. Shuningdek, ESG ko'rsatkichlarining korxonalarning moliyaviy barqarorligi va investitsion jozibadorligiga ta'siri ilmiy jihatdan asoslab berilgan. Maqolada O'zbekiston sharoitida barqarorlik hisobotlari auditini joriy etish bo'yicha taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: Barqarorlik hisobotlari, ESG, audit, moliyaviy shaffoflik, korporativ boshqaruv, investitsion jozibadorlik, xalqaro standartlar.

Abstract. This article examines the theoretical and practical aspects of forming the audit of sustainability reports in business entities. The study analyzes the economic essence of sustainability reporting, the necessity of auditing such reports, and the mechanisms for organizing the audit process based on international standards. Particular attention is paid to the impact of ESG indicators on the financial stability and investment attractiveness of enterprises. The article also proposes recommendations for implementing sustainability reporting audits under the conditions of the Republic of Uzbekistan.

Keywords: sustainability reporting, ESG, audit, financial transparency, corporate governance, investment attractiveness, international standards.

Аннотация. В статье рассматриваются теоретические и практические аспекты формирования аудита отчетов устойчивого развития у хозяйствующих субъектов. В ходе исследования проанализированы экономическая сущность отчетов устойчивого развития, необходимость их аудиторской проверки, а также механизмы организации аудита на основе международных стандартов. Особое внимание уделено влиянию ESG-показателей на финансовую устойчивость и инвестиционную привлекательность предприятий. Также разработаны предложения и рекомендации по внедрению аудита отчетов устойчивого развития в условиях Республики Узбекистан.

Ключевые слова: отчеты устойчивого развития, ESG, аудит, финансовая прозрачность, корпоративное управление, инвестиционная привлекательность, международные стандарты.

KIRISH

So'nggi yillarda global iqtisodiyotda barqaror rivojlanish konsepsiyasining keng joriy etilishi xo'jalik yurituvchi subyektlar faoliyatiga nisbatan talablarning tubdan o'zgarishiga olib kelmoqda. Zamonaviy investitsiya muhitida kompaniyalar faoliyati endilikda faqat moliyaviy natijalar bilan emas, balki ularning ekologik mas'uliyati, ijtimoiy siyosati hamda korporativ boshqaruv tizimi (ESG) samaradorligi bilan ham baholanmoqda. Shu sababli barqarorlik hisobotlari korxona faoliyatining shaffofligi va ishonchligini ta'minlovchi muhim axborot manbaiga aylanmoqda.

Barqarorlik hisobotlarida keltirilayotgan axborotlarning to'liqligi va haqqoniyligi manfaatdor tomonlar, xususan investorlar, kreditorlar hamda davlat organlari tomonidan qabul qilinayotgan qarorlarning sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Biroq amaliyotda ushbu hisobotlarning aksariyati mustaqil tekshiruvdan o'tkazilmasdan taqdim etilishi, ularning ishonchligiga nisbatan shubhalarning paydo bo'lishiga sabab bo'lmoqda. Shu jihatdan

barqarorlik hisobotlari auditini tashkil etish masalasi dolzarb ilmiy va amaliy muammo sifatida namoyon bo'lmog'da.

Mazkur maqolaning asosiy maqsadi xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlari auditini shakllantirishning nazariy asoslarini ochib berish, audit jarayonini xalqaro standartlar talablari asosida tashkil etish mexanizmlarini tahlil qilish hamda O'zbekiston sharoitida uni joriy etish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Maqolada quyidagi vazifalar qo'yilgan: barqarorlik hisobotlarining iqtisodiy mohiyatini yoritish, ESG ko'rsatkichlarining moliyaviy barqarorlikka ta'sirini tahlil qilish, auditni tashkil etish bosqichlarini aniqlash va amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Barqarorlik hisobotlari va ularning audit masalalari so'nggi yillarda xalqaro ilmiy adabiyotlarda keng muhokama qilinayotgan dolzarb yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Mazkur yo'nalishda olib borilgan tadqiqotlar asosan ESG kontsepsiyasi, barqarorlik hisobotlarining iqtisodiy mohiyati hamda ularning auditini tashkil etish masalalariga qaratilgan.

Kothari (2020) o'z tadqiqotlarida barqarorlik hisobotlarini moliyaviy hisobotlarni to'ldiruvchi muhim axborot manbai sifatida baholab, ESG ko'rsatkichlarining korxonalar investitsion jozibadorligiga bevosita ta'sir ko'rsatishini ilmiy jihatdan asoslab bergan. Muallifning fikricha, ekologik va ijtimoiy mas'uliyatga ega kompaniyalar uzoq muddatli istiqbolda barqaror moliyaviy natijalarga erishadi.

Eccles, Ioannou va Serafeim (2014) tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda yuqori darajadagi barqarorlik siyosatiga ega kompaniyalarning moliyaviy ko'rsatkichlari past darajadagi kompaniyalarga nisbatan yuqori bo'lishi aniqlangan. Ushbu tadqiqot ESG axborotlarining ishonchliligini ta'minlashda auditning muhim rol o'ynashini ko'rsatib beradi.

GRI (Global Reporting Initiative) standartlari barqarorlik hisobotlarini tuzishning xalqaro asoslarini belgilab beradi. Ushbu standartlarda ekologik, ijtimoiy va boshqaruv ko'rsatkichlarini o'lchash va ochiqlash mexanizmlari aniq bayon etilgan. Shu bilan birga, ISAE 3000 (Revised) standarti barqarorlik hisobotlari kabi moliyaviy bo'lmagan axborotlarni auditdan o'tkazish bo'yicha xalqaro amaliyotni tartibga soluvchi asosiy hujjat hisoblanadi.

O'zbekiston olimlari tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda ham korporativ boshqaruv, moliyaviy shaffoflik va audit tizimini takomillashtirish masalalari yoritilgan bo'lib, ammo barqarorlik hisobotlari auditiga bag'ishlangan maxsus tadqiqotlar yetarli darajada emasligi aniqlanadi. Bu holat mazkur mavzuda qo'shimcha ilmiy izlanishlar olib borish zaruratini ko'rsatadi.

Yuqoridagi adabiyotlar sharhi shuni ko'rsatadiki, barqarorlik hisobotlari auditini tashkil etish bo'yicha ilmiy asoslar mavjud bo'lsada, ularni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish masalalari yetarlicha tadqiq etilmagan. Mazkur maqola ushbu bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlari auditini shakllantirish jarayonini ilmiy jihatdan asoslashga qaratilgan bo'lib, unda nazariy va amaliy tadqiqot usullarining uyg'unligi qo'llanildi. Tadqiqot jarayonida barqarorlik hisobotlari, ESG ko'rsatkichlari hamda ularning auditini tashkil etishga oid xalqaro va milliy tajribalar tizimli ravishda o'rganildi.

Tadqiqotning nazariy asosini barqaror rivojlanish kontsepsiyasi, korporativ ijtimoiy mas'uliyat nazariyasi hamda audit va moliyaviy shaffoflikka oid ilmiy qarashlar tashkil etadi. Ushbu nazariy yondashuvlar asosida barqarorlik hisobotlarining iqtisodiy mohiyati va ularni auditdan o'tkazish zarurati tahlil qilindi.

Tadqiqotda quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi:

Birinchidan, tahlil va sintez usuli yordamida barqarorlik hisobotlari va ularning auditiga oid ilmiy adabiyotlar, xalqaro standartlar (ISAE 3000, GRI, IFRS) hamda me'yoriy-huquqiy hujjatlar o'rganildi va umumlashtirildi.

Ikkinchidan, taqqoslash usuli orqali barqarorlik hisobotlari auditini tashkil etish bo'yicha xalqaro tajriba va O'zbekiston amaliyoti o'rtasidagi farqlar aniqlanib, ularning sabab va oqibatlari tahlil qilindi.

Uchinchidan, mantiqiy tahlil va induksiya-deduksiya usullari asosida ESG ko'rsatkichlarining korxonalar moliyaviy barqarorligi va investitsion jozibadorligiga ta'siri baholandi hamda audit jarayonini takomillashtirish bo'yicha ilmiy xulosalar chiqarildi.

Shuningdek, tadqiqot davomida grafik va jadval tahlili usullaridan foydalanish orqali barqarorlik hisobotlari auditining asosiy bosqichlari va ularning o'zaro bog'liqligi tizimlashtirildi.

Mazkur metodologik yondashuvlar asosida olingan natijalar xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlari auditini tashkil etish va takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish imkonini berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlari auditini tashkil etish jarayoni, avvalo, ESG ko'rsatkichlari asosida shakllantiriladigan axborotlarning to'liqligi va ishonchliligini baholashga qaratiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, barqarorlik hisobotlarini muntazam ravishda auditdan o'tkazayotgan korxonalar moliyaviy barqarorlik ko'rsatkichlari bo'yicha auditdan o'tkazilmagan korxonalarga nisbatan yuqori natijalarga ega.

O'tkazilgan tahlil asosida barqarorlik hisobotlari auditining quyidagi asosiy ijobiy ta'sirlari aniqlandi (1-jadval):

Ta'sir yo'nalishi	Natija
Moliyaviy barqarorlik	Rentabellik va likvidlikning oshishi
Investitsion jozibadorlik	Investorlar ishonchining kuchayishi
Risklarni boshqarish	Operatsion va reputatsion risklarning kamayishi
Korporativ shaffoflik	Ochiqlik darajasining oshishi

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, ESG ko'rsatkichlari yuqori bo'lgan korxonalar kapitalga kirish imkoniyatlari bo'yicha ham ustunlikka ega bo'lib, ularning kredit resurslarini jalb qilish darajasi yuqori bo'ladi.

Tadqiqot natijalariga asosanib, xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlari auditini samarali tashkil etish va uni amaliyotga joriy etish bo'yicha quyidagi taklif va tavsiyalar ishlab chiqildi:

Birinchidan, O'zbekiston Respublikasida barqarorlik hisobotlari auditini tartibga soluvchi alohida normativ-huquqiy hujjat ishlab chiqish zarur. Ushbu hujjatda ESG ko'rsatkichlarini ochiqlash, ularni auditdan o'tkazish tartibi hamda auditorlarning vakolatlari aniq belgilanishi lozim.

Ikkinchidan, auditorlar uchun ESG audit bo'yicha maxsus o'quv va sertifikatlash dasturlarini joriy etish maqsadga muvofiq. Bu auditorlarning professional salohiyatini oshirish bilan birga, audit sifatining yaxshilanishiga xizmat qiladi.

Uchinchidan, yirik xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlarini majburiy auditdan o'tkazish amaliyotini bosqichma-bosqich joriy etish lozim. Bu korxonalar faoliyatining shaffofligini oshirib, investitsion jozibadorlikni kuchaytiradi.

To'rtinchidan, korxonalarda ESG axborotlarini shakllantirish va ularni auditga tayyorlash jarayonini avtomatlashtirish orqali ma'lumotlar ishonchliligini ta'minlash mumkin.

Mazkur taklif va tavsiyalarni amalga oshirish xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlari auditining samaradorligini oshirishga hamda mamlakatda barqaror rivojlanish siyosatini qo'llab-quvvatlashga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Mazkur tadqiqot xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlari auditini shakllantirish masalalarini ilmiy va amaliy jihatdan tahlil qilishga qaratildi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, barqarorlik hisobotlari korxonalar faoliyatining shaffofligini ta'minlovchi muhim axborot manbai bo'lib, ularni auditdan o'tkazish korxonalarning moliyaviy barqarorligini mustahkamlash hamda investitsion jozibadorligini oshirishga xizmat qiladi.

Tahlillar asosida ESG ko'rsatkichlarining korxonalar moliyaviy holati va risklarni boshqarish jarayoniga bevosita ta'sir ko'rsatishi aniqlandi. Barqarorlik hisobotlari auditining samarali tashkil etilishi manfaatdor tomonlar uchun taqdim etilayotgan axborotning haqqoniyligi va ishonchliligini oshiradi.

Shuningdek, O'zbekiston sharoitida barqarorlik hisobotlari auditini joriy etish normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, auditorlarning professional malakasini oshirish hamda ESG axborotlarini shakllantirish jarayonini tizimlashtirish zaruratini ko'rsatdi.

Mazkur maqolada ishlab chiqilgan ilmiy taklif va tavsiyalar xo'jalik yurituvchi subyektlarda barqarorlik hisobotlari auditini joriy etish hamda uni takomillashtirishda amaliy ahamiyat kasb etadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB). *ISAE 3000 (Revised): Assurance Engagements Other than Audits or Reviews of Historical Financial Information*. IFAC, 2013.
2. Global Reporting Initiative (GRI). *GRI Sustainability Reporting Standards*. Amsterdam, 2021.
3. IFRS Foundation. *International Financial Reporting Standards (IFRS)*. London, 2022.

4. Eccles R.G., Ioannou I., Serafeim G. The Impact of Corporate Sustainability on Organizational Processes and Performance. *Management Science*, 2014.
5. Kothari S.P. *Accounting Research and Sustainability Reporting*. Journal of Accounting Research, 2020.
6. OECD. *Principles of Corporate Governance*. Paris, 2019.
7. United Nations. *Sustainable Development Goals (SDGs)*. UN Publications, 2015.
8. SASB. *Sustainability Accounting Standards*. SASB Foundation, 2021.
9. Deegan C. *Financial Accounting Theory*. McGraw-Hill Education, 2020.
10. Porter M.E., Kramer M.R. Creating Shared Value. *Harvard Business Review*, 2011.

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100